

4, 428

STANDARDIZACIJA

Bilten JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

8

Izdavač
JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU
Beograd, Cara Uroša 54

Odgovorni urednik
Milan Krajnović dipl. ecc.

SADRŽAJ

	<i>Strana</i>
<i>Zasedanje Tehničkog komiteta ISO/TC 146 — Čistoća vazduha</i>	183
<i>N. Nikolić dipl. inž. — Standardi iz oblasti keramičkih pločica i sanitarne keramike</i>	186
<i>Puštanje u pogon fabrike fine keramike »Toza Marković« u Kikindi</i>	188
 <i>Predlog standarda za javnu diskusiju:</i>	
<i>JUS N.A5.120 »Merenje specifičnog unutrašnjeg otpora i otpora izolacije čvrstih izolacionih materijala na povišenim temperaturama«</i>	189
 <i>Anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:</i>	
<i>— obrade informacija</i>	193
<i>— ferolegura</i>	193
<i>— industrije vrenja</i>	193
<i>— propisa o kvalitetu stočne hrane</i>	194
<i>— električnih rotacionih mašina</i>	194
<i>— šinskih vozila</i>	194
<i>— zavojnog materijala</i>	194
<i>— poljoprivrede i prehrambene industrije</i>	195
 <i>Izmene u standardima JUS F.C2.400, JUS F.C2.410 i JUS F.C2.411</i>	 195
 <i>Međunarodna standardizacija:</i>	
<i>— Primljena dokumentacija</i>	197
<i>— Kalendar zasedanja</i>	198
<i>— informacije ISO</i>	201
 <i>Objavljeni jugoslovenski standardi</i>	 202

1917
1918
1919

ALPHABETICALLY

LIST OF NAMES BY SURNAME

INDEX

No.	Name
1	...
2	...
3	...
4	...
5	...
6	...
7	...
8	...
9	...
10	...
11	...
12	...
13	...
14	...
15	...
16	...
17	...
18	...
19	...
20	...
21	...
22	...
23	...
24	...
25	...
26	...
27	...
28	...
29	...
30	...
31	...
32	...
33	...
34	...
35	...
36	...
37	...
38	...
39	...
40	...
41	...
42	...
43	...
44	...
45	...
46	...
47	...
48	...
49	...
50	...

Osvrt na osnivanje

Poslednjih godina sve veći značaj se pridaje uslovima životne sredine i samim tim i čistoći vazduha, kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom planu.

Na sastanku Koordinacionog komiteta ISO-a (PLACO) održanom u Ankari 15. septembra 1970. god., dogovoreno je postavljanje pitanja novog tehničkog komiteta koji bi se bavio čistoćom vazduha i vode, njihovim merenjem, kontrolom i klasifikacijom isključujući granične vrednosti zagađenosti.

Na predlog PLACO-a Centralni sekretarijat ISO-a dostavio je članicama upitnik o potrebi osnivanja novog komiteta »čistoća vazduha« kao i predlog predviđenog programa rada.

Upitnikom je predviđen delokrug rada: na merenju, kontroli i klasifikaciji čistoće i zagađenosti vazduha, isključujući limite za zagađenost.

Predloženi program rada obuhvatio je sledeće:

- a) Uzimanje uzoraka, metode ispitivanja i metode analiziranja vazduha okoline, radi utvrđivanja njegovog kvaliteta, a posebno radi otkrivanja i kvantitativnog određivanja zagađivanja i merenje zagađenosti raznih vrsta.
- b) Metode ispitivanja i metode analiziranja čiji je cilj otkrivanje i kvantitativna procena atmosferskih zagađivača koji potiču iz raznih proizvoda i izvora, uključujući industrijske neagresivne prašine raznih tipova, uređaje u kojima se vrši sagorevanje i zagađivače, koji potiču iz gradskih izvora za zagađivanje.
- c) Klasifikacija atmosferske zagađenosti
- d) Terminologija, uključujući jedinice merenja i izražavanje rezultata.

Utvrđivanje detaljnog programa rada ostavljeno je za prvi sastanak Tehničkog komiteta.

Na upitnik postavljen od strane Centralnog sekretarijata ISO-a, 12 zemalja članica ISO-a prihvatile su predlog o osnivanju novog tehničkog komiteta, dok dve članice nisu glasale unutar predviđenog roka.

Za aktivan rad prijavile su se sledeće zemlje: Austrija, Belgija, Brazil, Danska, Finska, Francuska, Holandija, Indija, Italija, Japan, Južnoafrička republika, SR Nemačka, Norveška, Švajcarska, Velika Britanija, SSSR, SAD i Čehoslovačka. Za članove posmatrača prijavile su se sledeće zemlje: Australija, Irska, N.R. Koreja, Južna Koreja, Novi Zeland, Španija, Tajland, Turska i Jugoslavija.

Sekretarijat ISO/TC 146 prihvatila je SR Nemačka. Sa upitnikom o osnivanju novog komiteta »čistoća vazduha« ovaj Zavod je upoznao najvažnije jugoslovenske institucije čiji je delokrug rada ispitivanje vazduha. Neke od njih su bile mišljenja da bi trebalo da se uključimo u aktivan rad u ovaj novi komitet.

Zavod je našu zemlju prijavio kao člana posmatrača, s obzirom da na ovom polju nije bilo nacionalne standardizacije za koje bi trebalo težiti da se usvoje kao međunarodne preporuke i na niz obaveza koje preuzima prijava za aktivnog člana. Imajući u vidu niz obaveza Zavod je smatrao kao najcelishodnije da se naša zemlja za početak prijavi kao posmatrač, te da se kasnije prema potrebi prijavi za aktivnog člana Tehničkom komitetu, ili u neku od radnih grupa, ukoliko neko od naših eksperata i njihove radne organizacije budu želele da učestvuju u radu ISO-a i preuzimaju obaveze o troškovima koje su potrebne za radove i njihovo učestvovanje na Međunarodnim zasedanjima.

Centralni sekretarijat ISO-a izvestio je ovaj Zavod o I zasedanju početkom ove godine. O održavanju sastanka obavestene su zainteresovane jugoslovenske institucije i prijavile su se dve institucije koje su prisustvovala ovom zasedanju.

*Čairović-Đuriček Jelisaveta, dipl. hem.
(Jugoslovenski zavod za standardizaciju)*

Izveštaj sa I zasedanja

Prvi osnivački sastanak Tehničkog komiteta ISO/TC 146 — »Čistoća vazduha« održan je 27. i 28. aprila 1972. god., u Ženevi.

Sastanku su prisustvovala delegacije od ukupno 19 zemalja (u zagradi je dat broj delegata): Austrija (1), Belgija (4), Danska (3), Finska (3), Francuska (3), Savezna Republika Njemačka (9), Mađarska (4), Italija (1), Japan (5), Holandija (4), Norveška (1), Poljska (3), Portugalija (3), Južna Afrika (1), Švajcarska (4), Švedska (5), Velika Britanija (8), SAD (18) i Jugoslavija (2).

Jugoslavija je za sada bila prijavljena samo kao posmatrač. Kao posmatrači su takođe bili predstavnici međunarodnih organizacija, i to Svetske zdravstvene organizacije (WHO), Evropske ekonomske zajednice (CEC), Ekonomske komisije za Evropu (ECE) i Internacionalne elektrotehničke komisije (IEC).

Na temelju ranijih pismenih konsultacija članica ISO sekretarijat TC-146 poveren je Nemačkoj. Službeni jezici bili su engleski, francuski i ruski.

Sastanak je u ime centralnog sekretarijata ISO otvorio Dr. Raby i predao reč predsedniku ISO Dr. Laque, koji je održao pozdravni govor i predložio da dr. Thoenes iz Nemačke bude predsednik, što je prihvaćeno.

Nakon provere liste prisutnih delegata pojedinih zemalja pročitana je i prihvaćen dnevni red.

Zatim je naimenovan komitet za redakciju zaključaka i to:

Courtier (Francuska), Fisher (Velika Britanija, Lavadie (SAD), Parkany (Mađarska) i Weber (Nemačka).

Skup su pozdravili predstavnici međunarodnih organizacija: Amivis (CEC), Pichler-Steiner (ECE), Domsitz (IEC) i Dr. Clary (WHO).

Predviđen plan rada zasedanja je bio sledeći:

- 1) Određivanje definitivnog naslova TC 146
- 2) Definicija delokruga — cilja rada
- 3) Veza na drugim ISO komitetima i međunarodnim organizacijama koje tretiraju slične probleme.
- 4) Utvrđivanje programa rada
 - a) Tehnike merenja zagađenosti vazduha okoline
 - b) Tehnike merenja emisija (gasova, aerosola i čestica prašine izuzev radioaktivnih) uključujući uzimanje uzoraka studije, analize i metode analiza
 - c) Rečnik naziva — termina
 - d) Definicije čistoće vazduha
 - e) Metode ispitivanja i kalibrisanje
- 5) Razno
- 6) Prihvatanje zaključaka
- 7) Zatvaranje zasedanja

Prihvaćen je predlog delegacije SAD da naslov TC 146 bude »Kvalitet vazduha«, a ne »Čistoća vazduha«, kao što je prvobitno bilo predloženo. Posle diskusije prihvaćeno je da cilj rade ISO/TC 146 bude: »standardizacija na polju kvaliteta vazduha uključujući definicije pojmova, sakupljanje uzoraka vazduha, merenje i prikazivanje karakteristika vazduha; standardi za prihvatljivost kvaliteta vazduha su isključeni«.

Posle diskusije je usvojeno da se i atmosfera zatvorenih prostorija smatra uključenom.

Prihvaćeno je da TC 146 pozove na usku saradnju i to: Svetsku meteorološku organizaciju, Internacionalnu uniju za čistu i primenjenu hemiju (predlog delegata Jugoslavije) kao i sledeće komitete ISO-a

- TC 20 — Aero i kosmonautika
- TC 22 — Automobili
- TC 45 — Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera (guma)
- TC 47 — Hemija
- TC 69 — Primena statističkih metoda
- TC 86 — Rashladni uređaji
- TC 109 — Gorionici za mazut i njihov pribor
- TC 112 — Tehnologija vakuuma
- TC 116 — Aparati za grejanje prostorije
- TC 142 — Oprema za prečišćavanje vazduha i gasova
- TC 147 — Čistoća vode

Zaključeno je da se TC 146 dogovori sa TC 85 — Nuklearna energije, čiji će delokrug rada biti radioaktivna zagađenost vazduha. Takođe je zaključeno da se merenje u zatvorenim sistemima (ventilacioni vodovi, dimnjaci) neće obuhvatiti, jer je to sadržaj rada ISO/TC 142.

S obzirom da prvog dana na sastanku nije postignuta saglasnost u pogledu programa rada, formirana je »ad hoc« radna grupa sa zadatkom da do sledećeg dana razradi predlog programa. Radnu grupu sačinjavali su predstavnici delegacija Velike Britanije, Francuske, Savezne Republike Nemačke, Holandije, Švedske i SAD.

Predlog radne grupe, koji je drugog dana posle kraće diskusije prihvaćen, predvideo je ovaj program rada:

1. Opšti aspekti kvaliteta vazduha uključujući:
 - (a) terminologiju
 - (b) statistiku (uključujući primenu na (c), (d) i (e) navedeno dole),
 - (c) opšti principi sakupljanja uzoraka,
 - (d) izražavanje rezultata uključujući jedinice merenja,
 - (e) preciznost i tačnost.
2. Metode separacije, merenja i analize krutih čestica:
 - (a) fizikalne metode,
 - (b) hemijski sastav,
 - (c) biološka i mikrobiološka ispitivanja.
3. Metode separacije, merenja i analize gasova i para:
 - (a) oksidi azota,
 - (b) ostali spojevi azota,
 - (c) oksidansi (i) ukupni
(ii) specifične materije (isključivši okside azota),
 - (d) ukupne materije koje proizvode kiselost, uključivši SO₂,
 - (e) spojevi sumpora (i) oksidi sumpora
(ii) ostali spojevi sumpora,
 - (f) spojevi metala,
 - (g) halogeni i spojevi halogena,
 - (h) spojevi ugljenika (isključivši one koji su već navedeni)
 - (i) CO i CO₂
 - (ii) ugljovodonici
 - (iii) ostali spojevi ugljenika,
 - (i) mirisi, esteziometrijskim metodama,
 - (j) ostale metode,

Za realizaciju programa formirane su ove radne grupe - RG (koje se sastoje od pojedinih eksperata):

RG 1 — Sumpordioksid (SO₂)

Ova radna grupa obuhvatiće probleme gore navedene pod 3 (d) i (e-i).

Švedska je ponudila da preuzme sekretarijat. Eksperte će imenovati: Belgija, Francuska, Nemačka, Mađarska, Italija, Švedska, Švajcarska, Velika Britanija i SAD.

Naknadno će se javiti da li se mogu prihvatiti rada u ovoj grupi delegati iz Finske, Norveške, Portugalije i Jugoslavije.
Japan će sudelovati dopisivanjem.

RG 2 — Ugljenmonoksid (CO)

Ova radna grupa obuhvatiće probleme gore navedene pod 3 (h).

Eksperte će imenovati: Nemačka, Francuska, Italija, Švajcarska, Belgija, Švedska, SAD i Velika Britanija.

Poljska, Norveška i Mađarska sudelovaće dopisivanjem.

RG 3 — Azotdioksid (NO₂)

Ova radna grupa obuhvatiće probleme gore navedene pod 3 (a)

SAD je najavila da bi mogla preuzeti sekretarijat. Eksperte će imenovati: Belgija, Francuska, Nemačka, Italija, Holandija, Švedska, Švajcarska, Velika Britanija i SAD.

Japan, Norveška i Jugoslavija sudelovaće dopisivanjem.

RG 4 — Krute čestice 2

Ova radna grupa obuhvatiće probleme gore navedene pod 2 (a) (b) i (c).

Francuska je ponudila da preuzme sekretarijat i predvidela kao datum sastanka 18—22. IX 1972. Eksperte će imenovati: Belgija, Finska, Francuska, Nemačka, Mađarska, Italija, Švedska, Švajcarska, Velika Britanija i SAD.

Naknadno će javiti da li mogu imenovati eksperte: Norveška i Danska.

Delegati Japana i Jugoslavije prihvatili su sudelovanje putem dopisivanja.

Osim radnih grupa formirane su i dve studijske grupe, za:

A Opšte aspekte kvaliteta vazduha

Velika Britanija je ponudila da preuzme sekretarijat.

Eksperte će imenovati: Belgija, Francuska, Nemačka, Švedska, Velika Britanija i SAD.

Naknadno će javiti da li mogu imenovati eksperte: Italija, Holandija i Norveška.

Japan će sudelovati dopisivanjem.

B Tehničke aspekte programa rada

Rad na onim problemima koji nisu obuhvaćeni radom grupa RG-1 do 4 niti grupe A.

Sarađivaće eksperti Belgije, Francuske, Nemačke, Italije, Holandije, Velike Britanije i SAD.

Norveška će naknadno javiti da li može imenovati eksperte.

U roku od 4 nedelje treba javiti imena eksperata i definitivno potvrditi preuzimanje sekretarijata, a podatke o metodama koje su bile u nekoj zemlji standardizirane, preporučene ili upotrebljavane do kraja juna.

Po prihvatanju zaključaka sastanak je zaključen uz predlog da se sledeći sastanak održi u septembru 1973. godine u Vašingtonu u nastavku ISO plenuma.

Mr Mirka Fugaš, dipl. ing.
(Institut za medicinska istraživanja
i medicinu rada — Zagreb)
Radena Plavšić, dipl. ing.
(Gradski zavod za zdravstvenu
zaštitu Beograd)

STANDARDI IZ OBLASTI KERAMIČKIH PLOČICA I SANITARNE KERAMIKE

U izdanju Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju donešeni su novi i revidirani standardi iz oblasti keramičkih pločica:

- JUS B.D1.300 — Keramičke pločice. Glazirane i zidne pločice. Definicija, klasifikacija i metode ispitivanja
- JUS B.D1.301 — Keramičke pločice. Glazirane zidne pločice. Oblik, dimenzije i klase
- JUS B.D1.305 — Glazirane podne pločice. Definicija, klasifikacija i metode ispitivanja
- JUS B.D1.306 — Glazirane podne pločice. Oblik, dimenzije i klase
- JUS B.D1.310 — Keramičke pločice. Neglazirane podne pločice. Definicija, klasifikacija i metode ispitivanja
- JUS B.D1.320 — Keramičke pločice. Neglazirane podne pločice. Oblik, dimenzije i klase
- JUS B.D1.335 — Fasadne i podne pločice, vučene i presovane. Oblik, dimenzije i klase
- JUS B.D8.460 — Keramički proizvodi. Ispitivanje otpornosti glazura prema kiselinama i alkalijama
Pripremljeni i već se nalaze u radu stručne komisije:
- JUS B.D1.334 — Keramičke pločice. Fasadne vučene i presovane. Definicija, vrste i kvalitet
- JUS B.D8.050 — Keramičke pločice. Određivanje otpornosti na temperaturne promene
- Standardi — JUS B.D1.300; 301, 310, 320 i 460 su revidovani standardi
- Standardi — JUS B.D1.305, 306, 334, 335 i B.D8.050 su novi standardi
- Iz oblasti sanitarne keramike
- JUS U.N5.110 — Sanitarna oprema za stanove. Keramički umivaonici. Oblik i dimenzije
- JUS U.N5.120 — Sanitarna oprema za stanove. Keramičke zahodske školjke sa plitkim dnom. Oblik i dimenzije
- JUS U.N5.121 — Sanitarna oprema za stanove. Keramičke zahodske školjke sa dubokim dnom. Oblik i dimenzije
Pripremljen je i nalazi se u radu komisije:
- JUS U.N5.100 — Oprema za stanove. Sanitarna keramika. Definicija, vrste i metode ispitivanja.

Veoma veliki porast potrošnje keramičkih pločica i sanitarne keramike prerastao je kapacitete domaće produkcije, te je potrošnja ovih artikala znatno veća od domaće ponude. Zbog toga se uvozi više nego što se proizvodi.

Uvoz ovih repromaterijala u građevinarstvu je usledio prvenstveno zbog nedovoljnih kapaciteta domaće proizvodnje, a takođe i u slučajevima gde se traži bogatiji dizajn i visoki kvalitet za objekte viših kategorija.

U prošlom periodu naša proizvodnja i kontrola delovali su po standardima koji nisu odgovarali našim mogućnostima, ili su pak bili nedovoljno definisani u izvesnim stavovima (dimenzije, kvalitet itd.).

Proizvođači keramike, ugrađivači i instituti neposredno angažovani u tehnologiji, ispitivanju i kontroli (I.G.H, IMSRS, Institut za silikate, Zavod za raziskavo materijala i dr.), suočeni sa kompletnim problemima i našim potrebama, prihvatili su se, u zajednici sa J.Z.S., posla da izvrše reviziju postojećih standarda i istovremeno dopune novim standardima kako bi se mogla naša domaća industrija uklopiti u jedan kodeks ne dalek od evropskog, a tamo gde odstupa, bude apsolutno u granicama kvaliteta ne sputavajući dizajn.

Ova serija standarda direktno koristi ostvarenju kontrolisanog uvoza.

Ono što karakteriše revidirane i nove standarde u glavnim crtama je sledeće:

1. Izvesni zahtevi kvaliteta u starim standardima, koji su bili skoro neprihvatljivi (poroznost, otpornost na pritisak itd.), svedeni su na optimalnu meru.
2. Tolerancije nisu bile definisane, kako bi odgovorile mogućnostima proizvođača i potrebama ugrađivača, zbog raznovrsnih materijala u smeši za crep i visokog termičkog dejstva na masu. To je rešeno na taj način što se odstupilo od fiksnih dimenzija uvođenjem deklarisanе osnovne mere, sa tolerancijama koje u oštini ne izostaju za starim standardima.
3. Kvalitet pločica i glazure podvrgnut je pod realne uslove tretiranja.

U pogledu spoljnog izgleda korišćen je način prebrojavanja pojava mrlja, okrzlina itd., te je uveden vizuelni metod koji se sastoji u osmatranju onoga što se vidi pod normalnim okolnostima.

Takođe su dati novi standardi koji kompletiraju metode ispitivanja JUS B.D1.334; JUS B.D8.050 JUS U.N5.100.

4. Klasifikacija. U novoj klasifikaciji izbačena je klasa C te ostaju dve klase A i B, a vanstandardna roba je definisana i podvrgnuta pod tretmane koji joj omogućuju upotrebu (prodaju) pod određenim i prihvatljivim uslovima.

5. Dizajn. U svim mogućim oblicima i na svim pozicijama kod kojih je moguće dozvoliti slobodu dizajnu, te i proizvođaču, novim standardima su odstranjene granice. U određenim slučajevima to se odnosi na:

— Obradu ivica (ploha), kod pločica uvedena je i pločica paralelopipednog oblika sa svim ravnim ivicama (plohamama), s tim što je ostavljeno i klasično oblikovanje sa zaobljenim ivicama.

— Svugde gde je to bilo moguće uveden je znatan broj novih dimenzija tako su i u kompozicijama mogućnosti znatno obogaćene.

— U pogledu obrade površina pločica (boja, reljef, šara i.t.d.) mogućnosti su skoro neograničene. Isto se odnosi i na sanitarnu keramiku gde su gabaritne dimenzije usklađene sa modularnim sistemom, a oblikovanje neutvrđenih dimenzija (dizajn) slobodan.

— Uvedeni su novi standardi i postojeći revidirani, koji jasno i decidno definišu metode za kontrolu kvaliteta, kako pločica tako i sanitarne keramike.

Uveden je postupak i način unutrašnje kontrole kao i kontrole od strane zakonom ovlašćenih strana.

Usavršen je način obeležavanja, pakovanja i skladištenje, što je prilagođeno novim mogućnostima moderne tehnike (paletizacija, dizanje i.t.d.).

Jugoslovenski zavod za standardizaciju u zajednici sa institutom za silikate — Zagreb, uneo je u plan da se izradi i jedan standard iz grupe keramičkih pločica, a to je: »Metode ispitivanja glazure«. Time bi bila popunjena grupa standarda za keramičke pločice, koja bi odgovorila osnovnim potrebama ove vrste proizvoda.

Ovom grupom standarda sa obaveznom primenom, iz oblasti keramičkih pločica i sanitarne keramike, odgovara se na neizbežna pitanja oblika, kvaliteta, kontrole, obeležavanja i skladištenja.

Međutim, keramičke pločice i sanitarna keramika je masovni materijal (bazične industrije), koji se upotrebljava na veoma širokom području i sa vrlo raznovrsnom namenom, a takođe ugrađuje u objekte različitih konstrukcija i kvaliteta. Isto tako oni koji ugrađuju keramiku su ljudi raznih kvalifikacija, nivoa i upućenosti u suštinu materije. Gledajući u masi ugradnje u objekte koji se danas grade, ne sme se ispustiti iz vida da je objekata sa klasičnim uslovima sve manje, a sve više je objekata od novih materijala koji pružaju nove uslove (ugibi, savijanje, nosivost zidova i.t.d.), pa je ove činjenice nužno veoma pažljivo i stručno uočiti i odmeriti prilikom prilaženja objektu.

Pored klasičnog veziva (maltera), pojavljuje se veliki broj hemijskih sredstava koji su takođe zavisni od podloge na koju se stavljaju, te ugrađivač mora poznavati mnogo elemenata od kojih zavisi kako će se obloga ugraditi na zid i kako će se ponašati u uslovima u kojima se nađe.

Rečeno je napred da je uveden značajan broj dimenzija svih vrsta i boja pločica, čime se može postići veoma visok nivo u komponovanju obloga (boja i dimenzija), te dati bogat dizajn.

Da bi pomogli projektantima izvođačima, u krajnjoj liniji potrošaču, udruženje proizvođača »Keramika union«, Udružena preduzeća ugrađivača »Zavraj« i J.Z.S, su se dogovorili da zajednički izrade uputstvo za primenu standarda i svih aspekata od izbora do ugradnje. Ovaj posao je u toku.

Sadržaj ovog uputstva izgleda ovako:

Prvi deo

Vrste keramičkih proizvoda za građevinarstvo:

1. Upoznavanja sa proizvodima kroz tehnologiju i kontrolu
2. Uslovi za isporuku i način
3. Predlog jugoslovenskih standarda sa osvrtom na inostrane standarde

Drugi deo

3. Vrste pločica
4. Izbor pločica za podove
 - 4.1 Sa lakim opterećenjem
 - za oblaganje podova, kuhinja, kupatila, WC-a, hodnika, terasa
 - 4.2 Sa težim opterećenjem
 - za oblaganje podova ulaza stambenih zgrada, podova i trgovina, samouslugama, prodavnicama: ugostiteljskih objekata (hoteli, sale za ručavanje i td.)
 - 4.3 Sa teškim opterećenjem
 - za oblaganje podova žel. stanica, tunela, garaža i td.
5. Slaganje pločica za podove
 - 5.1 Sa lakim opterećenjem
 - 5.2 Sa težim opterećenjem
 - 5.3 Sa teškim opterećenjem
6. Izbor pločica za zidove
 - 6.1 Za oblaganje zidova u stambenim zgradama (kuhinja, kupatilo, terase, hodnici i td.)
 - 6.2 za oblaganje zidova u prodavnicama, trgovinama, zanatskim radnjama i td.
 - 6.3 za oblaganje ulaza stambenih zgrada, pasaža i td.
 - 6.4 za oblaganje zidova ugostiteljskih objekata (hoteli, samoposluže, sale za ručavanje, kuhinje, restorana i td.).
7. Slaganje pločica za zidove
 - 7.1 za stambene zgrade
 - 7.2 za prodavnice, trgovine
 - 7.3 za pasaže
 - 7.4 za odeljenje ugostiteljskih objekata

8. Izbor pločica za fasade
 - 8.1 za oblaganje fasada visokogradnje
 - 8.2 za oblaganje fasada niskogradnje
 - 8.3 za oblaganje fasada industrijskih objekata
9. Slaganje pločica za fasade
 - 9.1 za fasade visokogradnje
 - 9.2 za fasade niskogradnje
 - 9.3 za fasade industrijskih objekata
 - 9.4 za fasade javnih objekata

Treći deo

10. Objekt
 - 10.1 vrsta konstrukcije objekta
 - 10.2 vrsta zida koji se opločuje (pregradni, noseći)
 - 10.3 materijal (podloga) od koje je izrađen zid na kome se vrši opločavanje

11. Izvođenje radova
 - 11.1 načela izvođenja radova
 - 11.2 pregled sistema radova
12. Alati i oprema
 - 12.1
13. Normativi
 - 13.1 utrošak radnog vremena
 - 13.2 utrošak materijala
14. Merenje i obračun
 - 14.1
15. Opšti i posebni uslovi.

Jugoslovenski zavod za standardizaciju je usvojio praksu da publikacijom ovakve vrste približi regulativu i praksu, kako bi se ubrzao proces porasta kvaliteta.

Nikola Nikolić dipl. ing.

(Jugoslovenski zavod za standardizaciju)

PUŠTANJE U POGON FABRIKE FINE KERAMIKE, INDUSTRIJE »TOZA MARKOVIĆ« U KIKINDI

Na svečano puštanje u rad nove fabrike fine keramike, u sastavu industrije građevinskog materijala »Toza Marković«, pozvani su i prisustvovali predstavnici JZS.

Dana 26. maja 1972. godine svečano je pustio u rad Fabriku fine keramike u Kikindi predsednik Izvršnog veća SR Srbije drug Milenko Bojanić. Ovaj datum je zabeležen u industriji građevinskog materijala, u doba kada naša izgradnja zajedno sa standardom naših ljudi raste iz godine u godinu. Potrebe stambene izgradnje, investicione gradnje, rekonstrukcije industrije i privrede su veoma velike i rastu. Sa tim rastom je izgrađen i tesno povezan veliki niz fabrika za repromaterijale i uposlen značajan broj radnika u ovim pratećim industrijama.

Novi materijali koji se rapidno i neizbežno pojavljuju kao elementi moderne montažne gradnje, znatno su zaostali u masi potreba, te se čitava naša zajednica suočila sa fenomenom uvoza sirovina i repromaterijala u obimu koji krajnje zabrinjava. U ovoj situaciji se mora učiniti mnogo i brzo da se otkloni ova neprirodna pojava, koja nije u skladu sa našim mogućnostima, jer naša zemlja leži na neiscrpoj sirovinskoj bazi ove vrste i na njoj se može skoro neograničeno graditi sopstvenim sirovinama i repromaterijalima od temelja do krova.

U momentu kada je oglašena borba da se ovakvom stanju (uvoza) učini kraj, otvaranjem ove fabrike može se reći da je označen početak kraja uvozu barem u potrebama keramike.

Kada smo se približili ovome objektu i sagledali njegove mogućnosti i parametre, videli smo jasno siluetu njene fizionomije.

Fabrika fine keramike u sastavu industrije »Toza Marković« zasniva se na pokušaju da proizvede

keramičke pločice od ciglarske gline. Ovo je u nas jedinstveni pokušaj, ali postavka je potvrđena u Italiji gde se od ovakoga materijala proizvode pločice koje je tržište već prihvatilo.

Oprema i tehnologija je usvojena u Italiji kao oprobana. Može se tvrditi da se ovde radi o veoma savremenoj i racionalnoj fabrici.

Dimenzije proizvodnih kapaciteta su u prvoj fazi prihvatljive, ali je očigledno ako se uspe u ovome obimu, kapaciteti se mogu veoma lako povećati i ići na optimum koji je znatno veći.

U ovom zahvatu je veoma značajna činjenica to što industrija »Toza Marković« raspolaže stabilnim i kvalitetnim kadrom koji je ovde stvaran kroz generacije.

U kontaktima sa rukovodiocima ove industrije, uočili smo da se u ovome kolektivu problem kadrova rešava u svim nivoima pozitivno i bez rezerve. Takođe ohrabruju gledanja na značaj naučnoistraživačkog rada, dizajna i ekonomike. Sa gledišta nacionalne ekonomije doprinos ove fabrike može se iskazati jednostavno podatkom, da ona može umanjiti uvoz ovoga repromaterijala za 20 %, što nas ohrabruje u opravdanoj nadi da ćemo u doglednom vremenu graditi sopstvenim repromaterijalima uz minimalni uvoz.

Nas kao Zavod za standardizaciju naročito interesuje kakvo će mesto ovaj repromaterijal zauzeti u kodeksu jugoslovenske regulative tj. standarda i dokle se može popeti na lestvici kvaliteta.

Ono što smo videli, čuli i saznali podstaklo nas je da iskažemo želju za saradnjom sa ovim kolektivom, iz svoga aspekta, i da im iskreno poželimo mnogo uspeha.

Nikola Nikolić, dipl. ing.

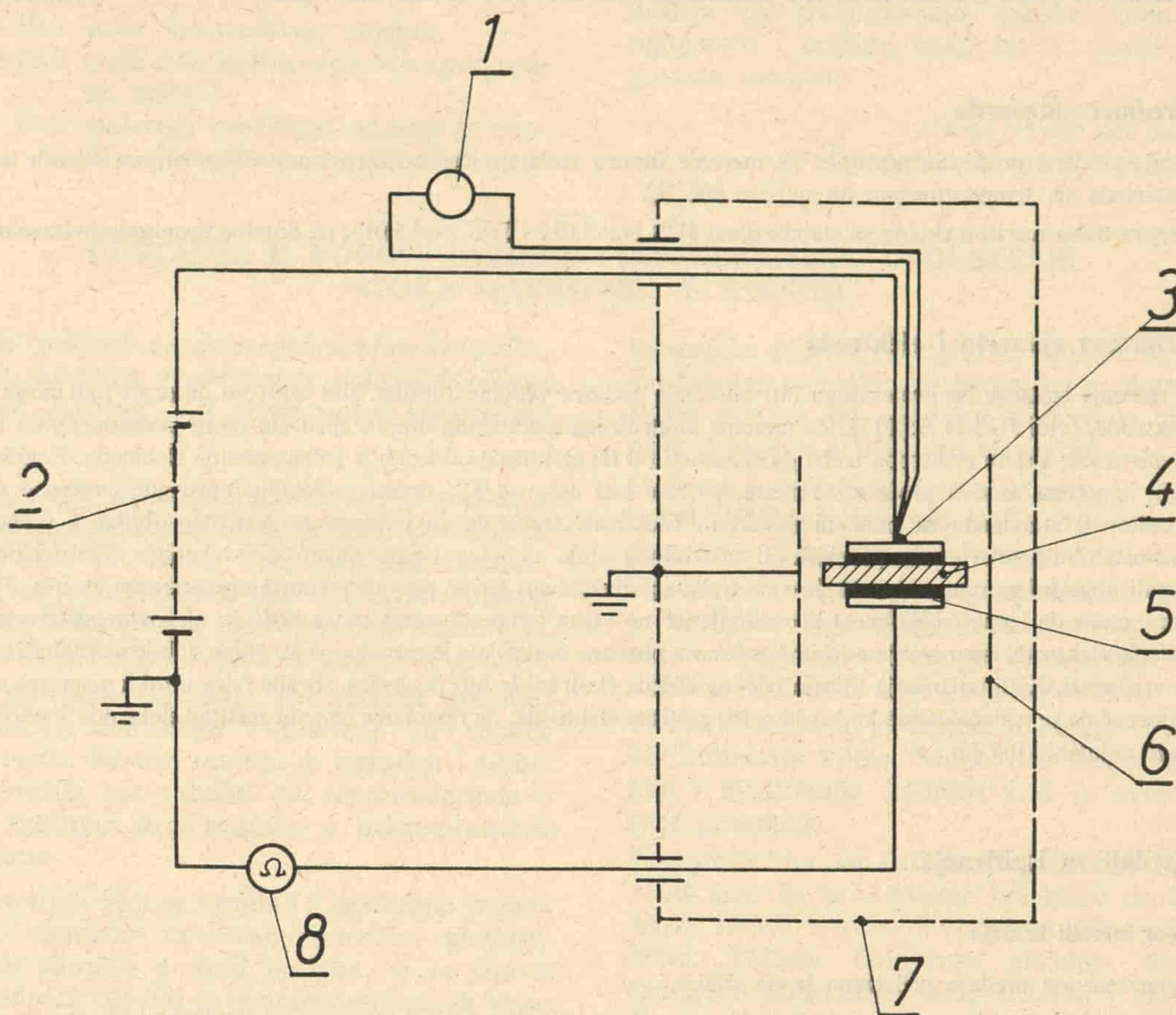
(Jugoslovenski zavod za standardizaciju)

Predlog Jugoslovenskog standarda br. 10333	MERENJE SPECIFIČNOG UNUTRAŠNJEG OTPORA I OTPORA IZOLACIJE ČVRSTIH IZOLACIONIH MATERIJALA NA POVIŠENIM TEMPERATURAMA	JUS N. A5. 120 1972.
<i>Method of test for electrical resistance and resistivity of insulating materials at elevated temperatures</i>		
<p>Rok za primedbe: 31. oktobar 1972. godine</p> <p><i>Standard je potpuno u skladu sa IEC publikacijom br. 345, prvo izdanje, 1971. god.</i></p>		
<p>1 Predmet standarda</p>	<p>Ovaj standard propisuje postupke za merenje otpora izolacije i specifičnog unutrašnjeg otpora čvrstih izolacionih materijala na temperaturama do najviše 800 °C.</p> <p>Otpore treba meriti u skladu sa standardima JUS N.A5.011 i JUS N.A5.013, uz dopune propisane ovim standardom.</p>	
<p>2 Priprema epruveta i elektroda</p>	<p>Za merenje izolacije epruvete mogu biti bilo koje podesne veličine i oblika, pod uslovom da se na njih mogu postaviti elektrode, (vidi JUS N.A5.013). Za merenje unutrašnjeg specifičnog otpora epruveta mora prvenstveno da ima oblik ravne ploče; sistem elektroda treba da se sastoji od tri elektrode od kojih je jedna zaštitna elektroda. Razlika u debljini, izmerena na dva proizvoljna mesta, ne sme biti veća od 5% prosečne debljine epruvete, izmerene na način propisan u standardu za odnosni materijal. Elektrode treba da su prvenstveno kružnog oblika, a mogu biti od termostabilnog provodnog premaza ili provodnog sloja nanetog isparavanjem ili prskanjem. Zlato i platina su metali pogodni za ovu svrhu. Srebro ne treba upotrebljavati jer se ono na višim temperaturama rasipa. Tanak sloj zlata može da izgubi sposobnost provođenja jer na višim temperaturama može doći do njegovog zgrudvavanja. Nanošenje elektroda isparavanjem ili prskanjem na porozne materijale je zametno, a sa njima dobijeni rezultati su sumnjive vrednosti. Radi umanjenja uticaja ivičnog efekta, (koji može biti posledica obrade ivica u toku pripreme epruvete), preporučuje se u slučajevima kada se koristi zaštitna elektroda, da rastojanje između zaštitne elektrode i ivice epruvete bude najmanje 0,5 cm.</p>	
<p>3 Uređaji za ispitivanje</p>		
<p>3.1 Izbor mernih uređaja</p>	<p>Šema mernog uređaja prikazana je na slici.</p> <p>Otpor treba meriti uređajima koji imaju propisanu osetljivost i tačnost merenja (JUS N.A5.011).</p>	
<p>3.2 Uređaj za zagrevanje</p>	<p>Za zagrevanje uzorka treba upotrebiti podesnu električnu peć. Konstrukcija peći treba da je takva da obezbedi ujednačeno zagrevanje cele zapremine epruvete, pri čemu razlike temperature u epruveti treba da su što manje. Epruvetu treba zaštititi od direktnog uticaja grejnih elemenata štitom od keramike na bazi aluminijum oksida ili nečeg sličnog. U peć treba postaviti uzemljen metalan štit od srebra, nerđajućeg čelika ili stičnih metala za zaštitu od lutajućih struja između mernog i grejnog kola. Pri merenju vrlo velikih otpora može se javiti potreba za isključenjem grejnog kola da bi se odstranile smetnje za vreme merenja.</p>	
<p>3.3 Noseće elektrode</p>	<p>Epruveta se postavlja između dveju ploča nosećih elektroda postavljenih u peć za zagrevanje. Noseće elektrode i njihovi odgovarajući dovodi izrađuju se od metala otpornih prema dejstvu korozije. U ovu svrhu mogu se upotrebiti legure otporne na visoku temperaturu, kao što je nekorodirajući čelik. Ako ovo nije slučaj merenje se može izvršiti u inertnoj atmosferi. Ploče nosećih elektroda treba da su takve debljine da ne dođe do njihovog izobličenja, a da istovremeno dopuštaju izjednačenje temperature između epruveta i ploča nosećih elektroda. Dodirne površine ploča moraju imati istu veličinu kao elektrode na epruveti pri čemu jedna od nosećih elektroda mora biti pokretna kako bi se epruveta mogla postavljati i uklanjati.</p>	

3.4. Merni priključci

Izolovani merni priključci uvode se u peć kroz keramičke izolatore postavljene u hladnoj zoni i zaštićene od lutajućih struja, koje bi mogle da utiču na rezultate merenja.

Napomena: Merni priključci mogu se uvesti u peć kroz otvore na gornjem delu ili na zidovima peći, (koji moraju biti uzemljeni). Mogu se upotrebiti kruti merni priključci koji se mogu podupreti spolja, ali tada ne smeju dodirivati ništa osim svojih podupirača. Podupirači će biti relativno hladni i oni mogu biti izrađeni od bilo kog čvrstog izolacionog materijala.

- 1 Merač temperature
- 2 Izvor napona
- 3 Termospregovi
- 4 Epruveta

- 5 Noseća elektroda
- 6 Štit sa metalnim ekranom
- 7 Zid peći
- 8 Merač otpora

3.5. Merenje temperature

Uređaj za merenje temperature treba da održava temperaturu u granicama propisanim u JUS N.A5.005.

Preporučuje se upotreba dva termosprega: jedan za kontrolu temperature u peći, a drugi za merenje temperature epruvete.

Temperaturu epruvete treba meriti termospregom postavljenim što bliže epruveti, ali da pri tome nema uticaja na rezultate merenja. Termospreg može biti postavljen u otvor na peći noseće elektrode uz površinu koja se dodiruje sa epruvetom, (vidi sliku). Otvor može biti načinjen na strani ploče koja je normalna na površinu koja se dodiruje sa epruvetom, ili na strani ploče koja je paralelna sa površinom koja se dodiruje sa epruvetom. Ako je termospreg postavljen na ovaj način on mora biti dobro izolovan ili se u protivnom mora u toku merenja isključiti i ukloniti.

3.6 Posebne odredbe

Otpor izolacija mernih priključaka u peći, pod uticajem temperature, može da opadne i da utiče na rezultate merenja. Pošto je merno kolo uzemljeno između instrumenta za merenje struje i izvora napona, (obe strane epruvete su izolovane od zemlje), provodnost između kraja višeg napona i zemlje može se zanemariti ako ne prouzrokuje suviše veliku struju kojom opterećuje izvor napona. Provodnost između kraja nižeg napona i zemlje šantira instrument za merenje struje. Otpor između merne elektrode i zemlje mora biti visok (10 do 100 puta veći), u poređenju sa ulaznim otporom instrumenta za merenje struje (koji kod vrlo osetljivih instrumenata može dostići 10^{11} oma). Ovaj otpor mora se posebnim merenjem određivati na svim temperaturama. Kada je termospreg postavljen u otvor na ploči noseće elektrode, napon koji se javlja između različitih metala koji čine termospreg može uticati na merenje. Merenjem struje u mernom kolu, pri čemu je izvor napona uklonjen i zamenjen kratkim spojem, utvrđuje se koliki je uticaj ovog efekta.

4 Klimatska priprema

Uslovi i postupci koje treba primeniti za klimatsku pripremu (kondicioniranje) i ispitivanje neke epruvete zavise od prirode ispitivanog materijala, i treba da budu propisani u pojedinačnim standardima za pojedine vrste materijala u skladu sa JUS N.A5.005.

5 Postupci ispitivanja

5.1 Postupak sa kontinualnim podizanjem temperature (postupak A)

Ovaj postupak je pogodan za brzo utvrđivanje približne zavisnosti otpora od temperature ispitivane epruvete u širokom opsegu temperatura. Postupak je primenljiv samo na materijale kod kojih je efekat dielektričke apsorpcije zanemarljiv ili za dobijanje uporednih rezultata kod sličnih materijala.

Epruveta mora biti čvrsto postavljena između ploča nosećih elektroda, ali ne suviše čvrsto da bi pri zagrevanju došlo do njenog oštećenja. Propisani napon treba dovesti na uzorak a temperaturu treba podizati postepeno u zavisnosti od debljine materijala, ali ne brže od 5°C u minutu.

Potrebno je izvršiti onoliko merenja koliko je dovoljno da se na zadovoljavajući način utvrdi zavisnost otpora od temperature.

Napomena: Usled efekta dielektričke apsorpcije vrednosti otpora, izmerenog posle dužeg vremena po uključenju napona, može biti i do 100 puta veća od vrednosti otpora izmerenog neposredno po uključenju napona.

5.2 Postupak sa stupnjevitim podizanjem temperature (postupak B)

Ovim postupkom se utvrđuje zavisnost otpora od temperature daleko tačnije nego pri kontinualnom podizanju temperature. Postupak je pogodan za ispitivanje materijala sa jasno izraženim efektom dielektričke apsorpcije. Ovim postupkom se dobijaju zadovoljavajući rezultati i pri ispitivanju više epruveta. Vreme potrebno za stabilizaciju temperature svake epruvete može se skratiti, ako se raspolaze nosećim elektrodama za više epruveta ili ako postoji mogućnost zamene epruvete bez otvaranja peći.

Epruveta mora biti čvrsto postavljena između ploča nosećih elektroda, ali ne suviše čvrsto da bi pri zagrevanju došlo do njenog oštećenja. Temperaturu epruvete treba povećavati što je moguće brže, kako od temperature okoline do željene temperature tako i među stupnjevima.

Kada temperatura ploča nosećih elektroda dostigne željenu temperaturu sa tačnošću od $\pm 2^{\circ}\text{C}$ ili 1% od željene temperature (uzima se šta je veće), priključi se napon propisane vrednosti i posle 1 min (ili posle nekog drugog perioda vremena ako je drugačije propisano), izmeri se otpor. Kada se otpor izmeri napon treba isključiti i napon-sku, mernu i zaštitnu elektrodu (ako je upotrebljena) spojiti međusobno (kratko spojiti).

Da bi se utvrdila zavisnost otpora od temperature u određenom opsegu temperatura treba izvršiti dovoljan broj merenja, ali ne više od pet. Pri nižim temperaturama temperaturni stupnjevi će biti manji, na primer 10°C ; pri višim temperaturama temperaturni stupnjevi će biti veći.

Napomena: Temperatura ploča nosećih elektroda ne sme nadmašiti željenu ispitnu temperaturu. Logaritam specifičnog unutrašnjeg otpora i otpora izolacije često se predstavlja kao funkcija recipročne vrednosti apsolutne temperature.

5.3 Važne napomene

Ukoliko usled efekta dielektričke apsorpcije, ne dođe do stabilizacije struje u toku vremena predviđenog za merenje, tražena vrednost otpora se utvrđuje na osnovu zavisnosti otpora od vremena stabilizacije.

Ako je otpor ispitivanog materijala relativno mali, otpor treba meriti smanjenim naponom da bi se izbegla oštećenja pri zagrevanju.

Za materijal sa izraženim efektom polarizacije, kod kojih dolazi do koncentracije jona na jednoj ili obema elektrodama, mogu se dobiti rezultati sumnjive vrednosti.

Ukoliko cilj ispitivanja nije termičko razaranje, epruvetu treba držati na željenoj temperaturi samo dok se ne uspostavi termička ravnoteža. Maksimalno dozvoljeno vreme izlaganja željenoj temperaturi treba odrediti upoređujući vrednosti otpora (jednominutnog), merenog periodično u toku vremena koje je približno jednako ili duže od očekivanog trajanja ispitivanja (koristeći pomoćnu epruvetu).

Posle niza ispitivanja na progresivno rastućim temperaturama, pomoću naknadnog merenja na početnoj temperaturi, utvrdiće se da li je izlaganje uzorka povišenim temperaturama prouzrokovalo trajne promene u epruveti.

6 Izračunavanje otpora

6.1 Otpor izolacije

Kao vrednost otpora izolacije uzima se izmerena vrednost otpora R u Ω .

6.2 Unutrašnji specifičan otpor

Unutrašnji specifičan otpor ρ izračunava se po sledećem obrascu:

$$\rho = \frac{A}{\delta} \cdot R_u$$

gde je: R_u — unutrašnji otpor u Ω ,

A — efektivna površina zaštićene elektrode u cm^2 ,

δ — prosečna debljina uzorka u cm .

7 Izveštaj o ispitivanju

Izveštaj mora sadržati:

- podatke o materijalu (naziv, vrsta, boja, proizvođač, itd),
- oblik i mere epruvete,
- vrstu i mere elektroda na epruveti i nosećih elektroda,
- metodu merenja otpora posle klimatskih priprema (ako ih je bilo),
- napon na elektrodama i vreme držanja pod naponom pre merenja,
- postupak podizanja temperature, postupak A ili B,
- temperaturu ili temperature na kojima je mereno,
- pojedinačnu vrednost ili vrednosti otpora na svim temperaturama,
- izračunatu vrednost otpora, ako je potrebno, zajedno sa merama potrebnim za izračunavanje.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI OBRADJE INFORMACIJA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 10334	Obrada informacija.	
	Prenošenje podataka	JUS A.F0.003
Predlog br. 10335	„ Kodiranje i programiranje, 7-bit kod..	JUS A.F0.010
Predlog br. 10336	„ Predstavljanje 7-bit koda na nosačima podataka. Bušenje trake	JUS A.F0.011
Predlog br. 10337	„ Predstavljanje 7-bit koda na nosačima podataka. Magnetna traka	JUS A.F0.013
Predlog br. 10338	„ Predstavljanje simbola ALGOL-a na bušenim trakama sa 5 tragova i bušenim karticama sa 80 kolona	JUS A.F0.018
Predlog br. 10339	„ Tehnika magnetne trake. Objašnjenje pojmova.....	JUS A.F0.021
Predlog br. 10340	„ Bušene trake. Nazivna širina 17	JUS A.F0.035
Predlog br. 10341	„ Bušene trake. Nazivna širina 25	JUS A.F0.036
Predlog br. 10342	„ Bušene kartice. Mere, zahtevi, ispitivanje	JUS A.F0.040

Navedeni predlozi standarda su izrađeni u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, na predlog većeg broja preduzeća i institucija.

Ovi predlozi umnoženi su i dostavljeni na adresu izvesnog broja zainteresovanih preduzeća i institucija, radi dostavljanja obrazloženih pismenih primedbi. Predlozi se mogu dobiti na zahtev upućen Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, pošt. fah 933.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI FEROLEGURA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju 5 predloga standarda iz oblasti metoda ispitivanja hemijskog sastava ferolegura i to:

Predlog br. 10343	Fotometrijsko određivanje aluminijuma u ferossilicijumu i silicijum metalu	JUS C.A1.421
Predlog br. 10344	Fotometrijsko određivanje željeza u silicijum metalu	JUS C.A1.422
Predlog br. 10345	Fotometrijsko određivanje hroma u ferossilicijuma	JUS C.A1.423
Predlog br. 10346	Gravimetrijsko određivanje ugljenika	JUS C.A1.509
Predlog br. 10347	Kulometrijsko određivanje ugljenika	JUS C.A1.510

Gornje predloge pripremila je stručna komisija obrazovana od predstavnika proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova. Predlozi su posebno odštampani i dostavljeni zainteresovanim stručnim licima.

Interesenti koji nisu dobili tekstove predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54), sa zahtevom da im se primerci naknadno dostave.

**ANOTACIJA REVIZIJA STANDARDA
IZ OBLASTI INDUSTRIJE VRENJA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju predlog revizije standarda:

Predlog br. 10348	Slad pivski..	JUS E.M2.010
--------------------------	---------------------	---------------------

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni na adresu izvesnog broja zainteresovanih preduzeća radi dostavljanja obrazloženih pismenih primedbi.

Interesenti se mogu obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša br. 54, poštanski pregradak 933) sa zahtevom da im se predlog naknadno dostavi.

**ANOTACIJA PREDLOGA REVIZIJE
PROPISA O KVALITETU STOČNE HRANE**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. XII. 1972.

Stavlja se na javnu diskusiju sledeći predlog revizije Propisa o kvalitetu stočne hrane: PK-E4 (II izmenjeno i dopunjeno izdanje).

Predlog br. 10349 Propisi o kvalitetu stočne hrane PK-E4
Predlog revizije dao je Poslovno udruženje proizvođača krmnih smeša. »Krmiva« na osnovu zaključaka stručne komisije za Propise o kvalitetu stočne hrane. Predlozi su razaslati na adrese većeg broja zainteresovanih institucija na primedbe. Interesenti koji ovaj predlog nisu primili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. pregr. 933) sa zahtevom da im se predlog naknadno uputi.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
IZ OBLASTI ELEKTRIČNIH ROTACIONIH MAŠINA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavljaju na diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 10350 Definicije i nomenklatura četkica, držača četkica, kolektora i kliznih kolutova JUS N.G8.005
Predlog br. 10351 Četkice i držači četkica za električne mašine. Glavne mere JUS N.G8.020
Predlog br. 10352 Električne rotacione mašine. Mere kolektora i kliznih kolutova JUS N.G8.050

Predloge za navedene standarde pripremili su »Nikola Mašanović« — tvornica ugljeno-grafitnih proizvoda — Dubrovnik i »Rade Končar« — Zagreb u saradnji sa TPO 2F — Ugljene četkice i držači.

Zainteresovani za ove predloge standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, ul. Cara Uroša br. 54, p.p. 933) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
IZ OBLASTI ŠINSKIH VOZILA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 10353 Putnička kola železnica normalnog koloseka. Dvostruka dvodelna kočna papuča za točak \varnothing 920 mm i 1000 mm.
Dispozicija JUS P.G3.091
Predlog br. 10354 „ Držać umetka. Oblik i mere JUS P.G3.092
Predlog br. 10355 „ Umetak. Oblik i mere JUS P.G3.093
Predlog br. 10356 „ Klin umetka. Oblik i mere JUS P.G3.094
Predlog br. 10357 „ Svornjak ukruživača držača JUS P.G3.095
Predlog br. 10358 „ Ukruživač držača umetka JUS P.G3.096
Predlog br. 10359 „ Osigurač klina i ukruživača JUS P.G3.097

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni na adresu izvesnog broja zainteresovanih preduzeća radi proučavanja i dostavljanja obrazloženih pismenih primedbi. Interesenti koji ove predloge nisu dobili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša br. 54) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
IZ OBLASTI ZAVOJNOG MATERIJALA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 10360 — Tekstilni proizvodi za sanitarne svrhe — Ple-
teni zavoji JUS F.Z1.020

Predlog će biti posebno odštampan i poslat zainteresovanim preduzećima, ustanovama i organizacijama. Interesenti koji ove predloge ne budu primili, mogu da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933) da im se predloži naknadno dostave.

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA IZ OBLASTI POLJOPRIVREDE I PREHRAMBENE INDUSTRIJE

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. novembar 1972.

Stavljaju se na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 10361 Proizvodi voća i povrća, određivanje pepela nerastvorljivog u hlorovodoničnoj kiselini	JUS E.B8.020
Predlog br. 10362 Proizvodi voća i povrća, određivanje suvog ostatka nerastvorljivog u vodi	JUS E.B8.021
Predlog br. 10363 Određivanje kiselosti metodom titracije u proizvodima voća i povrća	JUS E.B8.022
Predlog br. 10364 Određivanje mineralnih nečistoća u proizvodima voća i povrća	JUS E.B8.023
Predlog br. 10365 Voće i povrće za konzum. Uzimanje uzoraka . .	JUS E.B8.024

Predlozi su rađeni na bazi preporuka Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO, umnoženi i dostavljeni na adrese većeg broja zainteresovanih organizacija. Interesenti se mogu obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, 11000 Beograd, Cara Uroša 54, pošt. pregr. 933, sa zahtevom, da im se predloži naknadno dostave.

IZMENE STANDARDA ZA BOLNIČKO POSTELJNO RUBLJE I PEŠKIRE

Stručna komisija za izradu standarda iz oblasti tekstilnih proizvoda za potrebe zdravstva na IV zasedanju, održanom u Ljubljani dana 16.05.1972. god., izvršila je izmene u sledećim standardima:

JUS F.C2.400 Tkanine za bolničko posteljno rublje. Opšti uslovi

U tač. 2.03, u tabeli 1, vrednosti za finoću (debljinu) pređe se delimično menjaju i sledeće su:

Finoća (debljina) pređe tex. (Nm)	
osnova	potka
36 (28)	36 (28)
29 (34)	29 (34)
36 (28)	36 (28)
50 (20)	67 (15)

U tač. 2.05, u tabeli 2, vrednosti za prekidnu silu se delimično menjaju i novi sadržaj glasi:

Prekidna sila, kp, najmanje			
po osnovi		po potki	
sirova	beljena obojena	sirova	beljena obojena
40	36	35	32
38	32	34	30
—	45 (30)	—	35 (25)

U tač. 2.06 delimično se menja procenat skupljanja tkanina i glasi (vrednosti u zagradi odnose se na termički obrađene tkanine):

8 %
8 %
6 (2) %
4 (2) %

JUS F.C2.410 Bolnički peškiri. Opšti uslovi

U tač. 2.2, u tabeli unosi se još i mera 50×80 , a dozvoljeno odstupanje je i u »+«.

Tač. 4.09 menja se i glasi: »Širina poruba po dužini peškira iznosi 5 do 8 mm, a po širini 25 do 40 mm sa delom bez zamki«.

U tač. 4.13 briše se reč »mercerizirani«.

Tač. 4.14 menja se i glasi: »Peškiri se izrađuju sa posebnom oznakom. Oznaka je u obliku trake utkane po dužini peškira sa natpisom ZDRAVSTVO, obojene u pastelno zelenu, ili plavu, ili narandžastu boju. Širina i boja trake, i veličina slova u natpisu se ugovara«.

U tač. 6.1, tekst »Svaki pojedinačni peškir«
menja se i glasi: »Svako originalno pakovanje«.

JUS F.C2.411 Bolničko posteljno rublje. Opšti uslovi

U tač. 5.04, briše se deo teksta »za rub i 20 mm za porub«.

U tač. 5.05, broj »5« zamenjuje se brojem »3«.

Tač. 5.08 menja se i glasi: »Preklop navlaka izrađuje se sa vrpčama (najmanje tri vrpce) ili bez njih«.

U tač. 7.1, tekst »Svaki pojedinačni komad«
menja se i glasi »Svako originalno pakovanje«.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge preporuka, usvojene preporuke i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

IEC/TC 3 — Grafički simboli

Predlog grafičkih simbola za radarsku opremu. Pismene primedbe pre 15 oktobra 1972.

IEC/TC 4 — Hidraulične turbine

IEC publikacija 193A — Prva dopuna publikacije 193. Međunarodni kodeks prijemnih ispitivanja na modelima hidrauličnih turbina. Prvo izdanje, 1972. Cena 30.—šv.fr.

IEC/TC 17 — Prekidači i kontroleri

IEC publikacija 56-2 (treće izdanje, 1971): Visokonaponski prekidači naizmenične struje. Deo drugi: Nazivne karakteristike. Cena: 48 šv.fr.

IEC publikacija 337-2 (prvo izdanje, 1972): Komandne sklopke (niskonaponske sklopke naprave za komandnu i pomoćnu struju, uključujući i pomoćne releje). Deo drugi: Posebne odredbe za tipove determinisane komandnim sklopkama. Sekcija prva: Pritisna dugmad i odgovarajuće komandne sklopke. Cena: 12,50 šv.fr.

IEC/TC 18 — Brodske instalacije

Predlog za reviziju publikacije 92-1, odeljci V i VI,

Predlog za reviziju publikacije 92-4, odeljak XV,

Predlog za reviziju publikacije 92-5, odeljak XVIII.

Sva tri gornja predloga upućeni su na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 15 decembar 1972.

IEC/TC 21 — Akumulatori

Nikl-kadmijumove cilindrične ćelije sa sposobnošću samoobnavljanja. Deo drugi: Mere. Cena: 6 šv. fr.

IEC/TC 23 — Instalacioni pribor

IEC publikacija 328 — Sklopke za aparate. Prvo izdanje, 1972. Cena: 79,50 šv.fr.

IEC/TC 25 — Slovni simboli i znaci

IEC publikacija 27-2 — Slovni simboli za elektrotehniku. Telekomunikacije i elektronika. Prvo izdanje, 1972. Cena: 40.—šv.fr.

IEC/TC 28 — Koordinacija izolacije

Predlog smernica za promenu publikacije 71 u oblasti napona iznad 300 kV. Pismene primedbe pre 15 septembra 1972.

IEC/TC 35 — Elementi i baterije

IEC publikacija 86-2 — Elementi i baterije. Deo 2: Pojedinačni standardi. Treće izdanje, 1972. Cena: 36. šv. fr.

IEC/TC 36 — Izolatori

IEC publikacija 372-1 (prvo izdanje, 1971): Uređaj za zatvaranje za tučak i gnezdo lančanih izolatora. Deo prvi: Mere i opšte odredbe. Cena: 16,50 šv. fr.

IEC/TC 61 — Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo

IEC publikacija 335-9 — Dopunski tehnički uslovi za tostere, ražnjeve, vafljenjare i roštilje. Prvo izdanje, 1972. Cena 25.—šv.fr.
IEC publikacija 380 — Bezbednost električnih mašina za biro. Prvo izdanje, 1972. Cena 48 šv. fr.

CEE 10 — CEE publikacija 10. I deo. Izmena 2.

Propisi za naprave sa elektromotorima za upotrebu u domaćinstvu. Cena: 12.— din.

CEE 11 — CEE publikacija 11. I deo. Izmena 2.

Propisi za elektrotermičke naprave za upotrebu u domaćinstvu. Cena: 12.— din.

CEE 15 — CEE publikacija 15. Izmena 1.

Propisi za male sigurnosne transformatore. Cena 2,50 din.

CEE 22 — CEE publikacija 22. Izmena 1.

Propisi za priključni pribor za naprave u domaćinstvu. Cena: 1,25 din.

KALENDAR ZASEDANJA

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC u kojima se objavljuju podaci o zasedanjima. Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54) radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

ISO

TREĆI KVARTAL

Holandija	*ISO/TC 38/SC 11	Tekstil/Etiketiranje u cilju davanja uputstava o održavanju tekstilnih proizvoda.
	*ISO/TC 107/SC 3	Metalne i druge neorganske prevlake /Elektrolitičke prevlake
	*ISO/TC 122	Ambalaže

Septembar

4—6	Moskva	*ISO/TC 30/SC 3	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima / Ispitivanje oblasti brzine
4—8	Venecija	*STACO	Stalan komitet za proučavanje naučnih principa standardizacije
5—9	Lenjingrad	ISO/TC 104/SC 3	Konteneri za transport robe / Dimenzije, tehnički uslovi i ispitivanje. Konteneri serije 3
7—8	Moskva	*ISO/TC 30/SC 6	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima / Terminološki rečnik
11—15	Filadelfija	*ISO/TC 6/SC 2	Papir, karton i celulozna pulpa / Metode ispitivanja i uslovi za kvalitet papira i kartona.
12—13	Moskva	*ISO/TC 30/SC 5	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima / Elektromagnetni merači protoka.
12—15		*ISO/TC 35/SC 9	Boje i lakovi / Opšte metode ispitivanja boja i lakova
12—15	Milano	*ISO/TC 151	Ploče iverice
13—15	Moskva	*ISO/TC 30/SC 4	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima / Metode registrovanja.
16	Ženeva	*PLACO	Koordinacioni kvalitet
18—20	Ženeva	ISO	Savet
18—20	SAD	ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija / Numeričko ispravljanje mašinama.
18—22	Bukurešt	*ISO/TC 120	Koža
		*ISO/TC 120/SC 1	Koža / Sirova sitna i krupna koža uključujući piklovane kože.
		*ISO/TC 120/SC 2	Koža / Štavljena koža .
18—20	Milano	ISO/TC 139	Furnirske ploče / šperploče /
19—20	Beč	ISO/TC 2/SC 4	Vijci, navrtke i pribor / Tolerancije za vijke
19—21	Pariz	ISO/TC 73/SC 4	Pitanja široke potrošnje / kožarstvo
23—30	Baden-Baden	*ISO/TC 61	Plastične mase
25—27	Ženeva	*TD 2	Tehničko odeljenje
26—29	Ženeva	ISO/TC 44/SC 5	Varenje / Ispitivanje varenja
28—29	London	*ISO/TC 47/SC 8	Hemija / Borna kiselina. Oksid bora. Borati. Perborati
		*ISO/TC 22/SC 8	Automobili / Osvetljenje i signalizacija
		*ISO/TC 22/SC 21	Automobili / Električna drumska vozila
		*ISO/TC 29/SC 6	Sitan alat / Testere za drvo
	Prag	*ISO/TC 95/SC 14	Kancelarijske mašine / Tastatura.
		*ISO/TC 108/SC 3	Mehanički udari i vibracije / Upotreba i baždarenje instrumenata za merenje udara i vibracija
		*INFCO	Stalan komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije

Septembar/Oktobar

27—6	Hag	*ISO/TC 46	Dokumentacija
		*ISO/TC 46/SC 1	Dokumentacija / Reprodukcijska dokumentacija
		*ISO/TC 46/SC 2	Dokumentacija / Konverzija pisanih jezika.
		*ISO/TC 46/SC 4	Dokumentacija / Automatizacija u dokumentaciji
	London	*ISO/TC 140	Podne obloge

Oktobar

3—5	Frankfurt	*ISO/TC 148	Mašine za šivenje.
3—5	Nemačka	*ISO/TC 150/SC 1	Implanti za hirurgiju / Ortopetska hirurgija.
4—6	Štokholm	*ISO/TC 105	Čelična žičana užad
5—14	Keln	*ISO/TC 45	Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
9—13	Njujork	*ISO/TC 26	Bakar i bakarne legure.
9—13	Boston	*ISO/TC 121	Oprema za anesteziju i aparati za disanje i medicinsku upotrebu
10—11	Italija	*ISO/TC 22/SC 7	Automobili / Uređaji za ubrizgavanje i prečistači goriva
16—18	Pariz	*ISO/TC 24/SC 5	Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama / Sita od tekstilnog materijala
17—20	Pariz	*ISO/TC 44/SC 3	Varenje / Materijal za dodavanje i elektrode
17—20	Štokholm	*ISO/TC 94/SC 9	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema / nezapaljiva odeća
19—20	Kalifornija	*ISO/TC 20/SC 5	Aero i kosmonautika / Klimatski i radni uslovi za avionsku opremu
23—25	London	*ISO/TC 28/SC 2	Nafta i proizvodi prerade nafte / Dinamičko merenje naftinih proizvoda
23—27	Madrid	*ISO/TC 138	Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida
24—27	Diseldorf	*ISO/TC 79/SC 2	Laki metali i njihove legure / Anodni aluminijum
26—27	London	*ISO/TC 28	Nafta i proizvodi prerade nafte
26—27	Cirih	*ISO/TC 70/SC 1	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem / Definicije
	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 13	Automobili / Komande, pokazivači i kontrolna svetla
	London	*ISO/TC 21	Vatrogasna oprema
		*ISO/TC 33	Vatrostalni materijal
		*ISO/TC 47/SC 4	Hemija / Sumporna kiselina i oleum. Hlorovodonična kiselina. Azotna kiselina. Amonijumnitrat. Urea. Amonijumkarbonat. Amonijak u tečnom i gasovitom stanju.
		*ISO/TC 95/SC 17	Kancelarijske mašine / »Kreditne karte« i identifikacione karte
	Australija	*ISO/TC 129	Aluminijumske rude
	London	*ISO/TC 134/SC 2	Veštačka đubriva / Uzimanje uzoraka

Novembar

7—9	Japan	*ISO/TC 22/SC 1	Automobili / Uređaj za paljenje
8—9	Frankfurt	*ISO/TC 70/SC 6	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem / Gasne turbine
13—16	Italija	*ISO/TC 97/SC 2	Računske mašine i obrada informacija / Skupovi znakova i kodiranje
13—17	Pariz	*ISO/TC 126	Duvan i duvanski proizvodi
13	Pariz	*ISO/TC 126/SC 1	Duvan i duvanski proizvodi / Fizikalna i dimenzionalna ispitivanja
15—17	London	ISO/TC 153	Ventil za opštu upotrebu
22—24	Vel. Britanija	*ISO/TC 8/SC 8	Brodogradnja / Brodska okna.
22—24	Rim	*ISO/TC 22/SC 4	Automobili / Karavani i lake prikolice
29—30	Ženeva	*CERTICO	Komitet za certifikate
	London	*ISO/TC 114	Časovničarstvo
	London	*ISO/TC 137	Sistemi veličine, označavanje i obeležavanje obuće

IV KVARTAL

		*ISO/TC 10/SC 3	Crteži (opšti principi) Grafički simboli za instrumente za merenje i upravljanje
	Filadelfija	*ISO/TC 26	Bakar i bakarne legure
		*ISO/TC 29/SC 2	Sitan alat / Burgije
	Budimpešta ili Nemačka	*ISO/TC 34/SC 4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi / Žitarice i mahunjače
	Nemačka	*ISO/TC 34/SC 6	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi / Meso i mesni proizvodi

		*ISO/TC 44/SC 9 ISO/TC 59/SC 6	Varenje / Sigurnosno staklo Zgradarstvo / Konstrukcije, spoljne obloge, unutrašnja pododela
		*ISO/TC 69 *ISO/TC 72/SC 1	Primena statističkih metoda Tekstilne mašine i pomoćni uređaji / Mašine i uređaji za pripremu vlakana za pređenje, pređenje istežanje i upređanje
		ISO/TC 95/SC 12 *ISO/TC 97/SC 5	Kancelarijske mašine / Trake i kalemovi Računske mašine i obrada informacija / Programski jezici
	Keln Pariz	*ISO/TC 122/SC 4 *ISO/TC 127/SC 4	Ambalaža / Terminologija Mašine za zemljane radove / Trgovačka nomenklatura, klasifikacija i utvrđivanje asortimana
Decembar			
	6—8	Pariz Pariz	*ISO/TC 125 *ISO/TC 116
Nepoznati podatak za mesec			
		*ISO/TC 54 *ISO/TC 108/SC 2	Etarska ulja Mehanički udari i vibracije / Mere i određivanje mehaničkih udara i vibracija koje se odnose na mašine, drumska vozila i konstrukcije
Kraj 1972/Početak 1973			
		*ISO/TC 29	Sitan alat
Početak 1973			
		*ISO/TC 10/SC 4	Crteži (opšti principi) Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike
	Nemačka	*ISO/TC 20 *ISO/TC 23/SC 4 ISO/TC 23/SC 9	Aero- i kosmonautika Poljoprivredne mašine i traktori Poljoprivredne mašine i traktori / Oprema za sejanje, sađenje i đubrenje
		*ISO/TC 31/SC 3	Gume naplaci ventili / Gume i naplaci za automobile, motorcikle i skutere
	London	*ISO/TC 144	Sistemi za difuziju vazduha
Mart			
	20—22	Beč	ISO/TC 100 *ISO/TC 23/SC 3
II KVARTAL			
		Minhen	*ISO/TC 41/SC 3
Maj			
		Italija Beč	*ISO/TC 26/SC 1 *ISO/TC 100/SC 3
Maj/Juni			
			*ISO/TC 22 *ISO/TC 145
Juni			
		Kiruna	*ISO/TC 102/SC 1
Juli			
		Australija	ISO/TC 106
		Vašington	*ISO/TC 133
Septembar			
		Vašington	*ISO/TC 2
Septembar/Oktobar			
	29—6	Montreux	*ISO/TC 61
Nepoznati podatak za mesec			
			*ISO/TC 34/SC 5
			Poljoprivredni prehrambeni proizvodi / Mleko i mlečni proizvodi.

INFORMACIJE ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO)

AKTIVNOST EKSPERATA ISO NA NAUČNOM PROUČAVANJU USLOVA ZA ZAŠTITU OKOLINE

Delegati 19 zemalja Evrope, Azije i Amerike učestvovali su nedavno na sastancima u Ženevi na kojima su osnovana dva nova tehnička komiteta Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) sa zadacima da proučavaju mogućnosti u vezi sa standardizacijom kvaliteta vazduha i vode. Na sastancima u Ženevi, koji su trajali dva dana prisustvovalo je oko 80 eksperata iz Južne Afrike, Nemačke, Austrije, Belgije, Danske, Finske, Francuske, Mađarske, Italije, Japana, Norveške, Holandije, Poljske, Portugalije, Velike Britanije, Švedske, Švajcarske, SAD i Jugoslavije. Među ekspertima, kao posmatrači, učestvovali su i delegati tako značajnih svetskih organizacija kao što su: Svetska zdravstvena organizacija (WHO), Organizacija ujedinjenih nacija za ishranu i poljoprivredu (FAO), Internacionalna unija za čistu i primenjenu hemiju (IUPAC) Ekonomska komisija za Evropu (ECE) i Konferencija Ujedinjenih nacija za zaštitu okoline.

Obraćajući se delegatima predsednik Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) gospodin Francis L. Laque (SAD) izjavio je da ženevski skup predstavlja vidljiv dokaz o zainteresovanosti i zabrinutosti zemalja u svetu za uslove ljudske sredine kao i želja da se preduzmu konkretnije mere za poboljšanje njene zaštite i kvaliteta.

Govoreći o potrebi usvajanja jedinstvene metodologije, koja može biti primenjivana u svetskim razmerama i koja može omogućiti merenje faktora od kojih zavisi kvalitet čovekove okoline, gospodin L. Laque je između ostalog rekao: »Jedinstvena metodologija će nametnuti usvajanje utvrđenih veličina, pomoću kojih će biti moguće merenje

dostignutih napora i nadgledanje primena određenih pravila kontrole kvaliteta okoline. Glavni sastavni delovi takve efikasne metodologije trebalo bi da budu tačne metode uzimanja uzoraka, sigurne i ponovljive analize važnih elemenata i definicija stepena tačnosti ovih analiza«. Novoosnovani komiteti imaju zadatak da organima koji donose propise pruže analitičke instrumente koji će uticati na njihovu praktičnu primenu.

Problemi zaštite okoline imaju najširi međunarodni značaj i mogu biti rešavani samo na internacionalnom planu. Svi zakoni, svi propisi i svi standardi koji se odnose na vazduh i vodu moraju se donositi na naučnom i tehničkom nivou.

Realizaciju takvih propisa omogućiće Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO), koja će, donoseći odgovarajuće internacionalne standarde, pružiti sigurne osnove. Posle široke diskusije o kompetencijama i utvrđivanja prioritetnih aktivnosti u okviru oba tehnička komiteta osnovano je više potkomiteta i radnih grupa sa zadacima da se svako od ovih tela uključi u rešavanje odgovarajućih problema kao što su npr.: fizička, hemijska, radiološka, biološka, mikrobiološka ili biohemijska ispitivanja voda, ili određivanje sadržaja sumpordioksida, ugljenmonoksida, azotnih oksida ili suspendovanih i drugih materija u vazduhu koji udišemo. Za predsednika ISO/TC 146 — Kvalitet vazduha, izabran je g. Dr Thoenes iz Tehničkog inspektorata Savezne Republike Nemačke za Rajnu i Vestfaliju, a za predsednika ISO/TC 147 — Kvalitet voda, g. Dr M.W. Skaugstad iz Biroa za geološka istraživanja SAD, Kolorado.

(Service d'information ISO, 10 maj 1972).

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

»Službeni list SFRJ« br. 9/72 od 17. II. 1972. god.

JUS C.A1.408 1971	— Metode ispitivanja hemijskog sastava ferolegura: Potenciometrijsko određivanje hroma u ferohromu	3,50
JUS C.A1.409 1971	— „ Volumetrijsko određivanje azota u ferohromu	4,50
JUS C.A1.410 1971	— „ Volumetrijsko određivanje fosfora u ferohromu	3,50
JUS C.A1.411 1971	— „ Fotometrijsko određivanje fosfora u ferohromu	3,50
JUS C.A1.412 1971	— „ Gravimetrijsko određivanje silicijuma u ferohromu (nerastvorljiv u ki- selinama)	3,50
JUS C.A1.413 1971	— „ Gravimetrijsko određivanje silicijuma u ferohromu (rastvorljiv u kise- linama)	3,50
JUS C.D4.520 1971	— Bakar i bakarne legure za gnječenje: Ravno valjani limovi, lamele i diskovi od bakra i legure bakra. Oblik i mere	3,50
JUS C.D4.521 1971	— „ Ravno valjane trake i pasovi od bakra i legura bakra. Oblik i mere ..	3,50
JUS C.D5.120 1971	— „ Cevi od legura bakra, bešavne vučene. Tehnički uslovi za izradu i ispo- ruku	6,50
JUS C.D5.500 1971	— „ Bakarne cevi, bešavne vučene. Oblik i mere	9,50
JUS C.D5.520 1971	— „ Cevi od legura bakra, bešavne vučene. Oblik i mere	7,50
JUS P.A0.003 1971	— Železnice normalnog koloseka. Profil vozila i slobodan profil. Definicije pojmovi	3,50
JUS P.A0.004 1971	— Železnice normalnog koloseka. Opšti profili za teretna kola	3,50
JUS P.A9.010 1971	— Smetnje na strujnim kolima železničkih koloseka. Otklanjanje smetnji	2,50
JUS P.F3.220 1971	— Šinska vozila. Pužaste opruge. Oblik i mere	7.—
JUS P.F4.300 1971	— Železnička vozila. Automatsko kvačilo. Opšti propisi	5,50
JUS P.F7.019 1971	— Železnička teretna kola normalnog koloseka. Oklopi ležišta. Mere zamerlji- vosti	3,50
JUS P.P0.010 1971	— Karakteristike železničkih teretnih kola u režimu S odnosno SS	3,50
JUS P.P1.010 1971	— Železnička teretna kola. Obrtno postolje. Karakteristike zamenljivosti	5,50
JUS P.P2.001 1971	— Kočničarnica i kočničarsko stajalište železničkih teretnih kola	4,50

JUS C.K1.051 1971	— Šinska vozila. Pljosnate čelične šipke za pužaste opruge. Oblik i mere	2,50
JUS M.B6.160 1971	— Cevne prirubnice: Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 2,5	4,50
JUS M.B6.161 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 6	4,50
JUS M.B6.162 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 10	4,50
JUS M.B6.163 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 16	4,50
JUS M.B6.164 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 25	4,50
JUS M.B6.165 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 40	4,50
JUS M.B6.166 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 64	4,50
JUS M.B6.167 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 100	4,50
JUS M.B6.168 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 160	4,50
JUS M.B6.169 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 250	4,50
JUS M.B6.170 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 320	4,50
JUS M.B6.171 1971	— „ Čelične prirubnice s grlom za zavarivanje NP = 400	4,50
JUS M.D1.144 1971	— Industrijske dizalice: Kovane teretne kuke, jednokrake obrađene	6,50
JUS M.D1.145 1971	— „ Kovane teretne kuke, dvokrake, otkovci. Oblici i mere	4,50
JUS M.D1.146 1971	— „ Kovane teretne kuke, dvokrake obrađene. Oblik i mere	5,50
JUS M.B0.085 1971	— „ Obli navoj za kuke. Oblik i mere. Uputstvo za izradu	3,50
JUS N.H9.101 1971	— Strujni transformatori. Opšti tehnički uslovi	9,50
JUS N.H9.102 1971	— Strujni transformatori za merenje. Dopunski tehnički uslovi	3,50
JUS N.H9.103 1971	— Strujni transformatori za zaštitu. Dopunski tehnički uslovi	7.—
JUS N.H1.041 1971	— Energetski transformatori: Razmaci kotača (točkova)	3,50
JUS N.H1.042 1971	— „ Džep za termometar	2,50
JUS N.H1.043 1971	— „ Priključak za uzemljenje	3,50
JUS N.H1.044 1971	— „ Kotači (točkovi)	4,50
JUS N.H1.045 1971	— „ Izolatori IPT 1	4,50
JUS E.B3.500 1971	— Ispitivanje mirođija i začina: Uzimanje uzoraka	4,50

JUS E.B3.501	— „	Određivanje stranih materija	2,50
1971			
JUS E.B3.502	— „	Određivanje ukupnog pepela	3,50
1971			

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. jula 1972. god.

»Službeni list SFRJ« br. 9/72 od 17. februara 1972. god.

JUS C.Z0.108	—	Troska (zgura) dobijena pri proizvodnji gvožđa i čelika. Metode hemijskih ispitivanja troski bez fluora: Određivanje kalcijumoksida kompleksometrijskom metodom	3,50
1972			
JUS C.Z0.110	— „	Određivanje magnezijumoksida kompleksometrijskom metodom	3,50
1972			
JUS C.Z0.151	—	Troska (zgura) dobijena pri proizvodnji gvožđa i čelika. Metode hemijskih ispitivanja troski sa fluorom: Određivanje silicijumoksida	3,50
1972			
JUS C.Z0.152	— „	Određivanje zbira seskvioksida i drugih oksida	3,50
1972			
JUS C.Z0.153	— „	Određivanje fosfora	3,50
1972			
JUS C.Z0.154	— „	Određivanje ukupnog sumpora	3,50
1972			
JUS C.Z0.155	— „	Određivanje ukupnog sumpora metodom spaljivanja	2,50
1972			
JUS C.Z0.156	— „	Određivanje fluora	3,50

Navedeni standardi primenjuju se od 1 jula 1972. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 10/72 od 24. II 1972. godine

JUS B.B5.020	—	Staklarski pesak: „ Klasifikacija i tehnički uslovi	3,50
1971			
JUS B.B8.050	— „	Metode ispitivanja	7.—
1971			
JUS M.B0.010	—	Metrički navoj s trouglastim ISO-profilom: Osnovni profil i nazivne mere	4,50
1971			
JUS M.B0.012	— „	Navoj s krupnim korakom. Nazivne mere	3,50
1971			
JUS M.B0.013	— „	Navoj sa sitnim korakom. Nazivne mere	5,50
1971			
JUS M.B1.018	— „	Poluprečnici zaobljenja ispod glave vijaka	3,50
1971			
JUS M.B1.019	— „	Nazivne dužine stabla i dužine vijaka	3,50
1971			

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. jula 1972. god.

JUS M.B0.009	—	Metrički navoj s trouglastim ISO-profilom: Pregled prečnika i koraka za vijke i navrtke prečnika od 1 do 39 mm ..	3,50
1971			
JUS M.B0.011	— „	Pregled prečnika i koraka	4,50
1971			
JUS M.B1.003	— „	Preporučeni prečnici burgija za rupe pre urezivanja navoja	4,50
1971			
JUS M.B1.016	—	T-žlebovi za vijke oblika T	2,50
1971			

Navedeni standardi primenjuju se od 1. jula 1972. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 17/72 od 23.3.1972. god.

JUS C.B0.500 1971	— Opšti konstrukcioni čelici. Tehnički propisi za izradu i isporuku	4,50
JUS C.A1.061 1971	— Metode ispitivanja hemijskog sastava gvožđa i čelika. Potenciometrijsko određivanje hroma i vanadijuma	2,50
JUS C.B3.551 1971	— Čelične trake vruće valjane	4,50

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. jula 1972. god.

»Službeni list SFRJ br. 18/72 od 30.3.1972. god.

JUS H.B0.020 1971	— Aromatski ugljovodonici. Terminologija u industriji benzena na četiri jezika ..	6,50
JUS H.B8.450 1971	— Hlorbenzen, tehnički. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja	4,50
JUS H.B8.451 1971	— Orto-dihlorbenzen. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja	4,50
JUS H.B8.452 1971	— Para-dihlorbenzen. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja	3,50
JUS H.B8.531 1971	— Aromatski ugljovodonici. Uzimanje uzoraka benzena i srodnih proizvoda	15.—
JUS H.B1.039 1971	— Bazne hemikalije. Natrijumtiosulfat, tehnički	6,50
JUS H.B8.044 1971	— Tečni halogeni derivati ugljovodonika, tehnički. Određivanje tačke zamućenja (zamagljivanja)	2,50
JUS H.B8.045 1971	— Određivanje tačke kristalizacije	4,50
JUS H.B8.449 1971	— Ugljendisulfid, tehnički. Uzimanje uzoraka i metode ispitivanja	8,50
JUS G.E5.020 1971	— Podni pokrivači: Vinil-azbestne ploče za podove. Uslovi kvaliteta	4,50
JUS G.S2.751 1971	— „ Metode ispitivanja vinil-azbestnih ploča za podove	7,50
JUS G.S2.752 1971	— „ Određivanje dimenzionalne stabilnosti podnih pokrivača od plastičnih masa i gume pod dejstvom toplote	3,50
JUS G.S2.753 1971	— „ Ispitivanje zapaljivosti podnih pokrivača od plastičnih masa i gume	3,50
JUS G.A1.150 1971	— Opšta pravila za skladištenje proizvoda od gume	3,50
JUS G.S2.120 1971	— Fizikalna ispitivanja gume. Određivanje jačine adhezije vulkanizovane gume na tekstilnim tkaninama	5,50

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. jula 1972. god.

JUS G.A0.011	— Nomenklatura kaučuka i lateksa	3,50
--------------	--	------

Navedeni standard se primenjuje od 1. jula 1972. godine.

Izdavač: Jugoslovenski zavod za standardizaciju — Cara Uroša 54 — Beograd, telefon broj 634-322

Odgovorni urednik: Slavoljub Vitorović, dipl. inž.

Cena pojedinom primerku din. 12. — Godišnja pretplata din. 120. — Pretplatu slati neposredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Miloša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na žiro-račun br. 608-637-320-10

Štampa: Beogradski izdavačko-grafički zavod — Beograd

41

428/1972

700019599,8

COBISS 0